

Statistikk fra Doktorgradsregisteret: Doktorgrader i tall

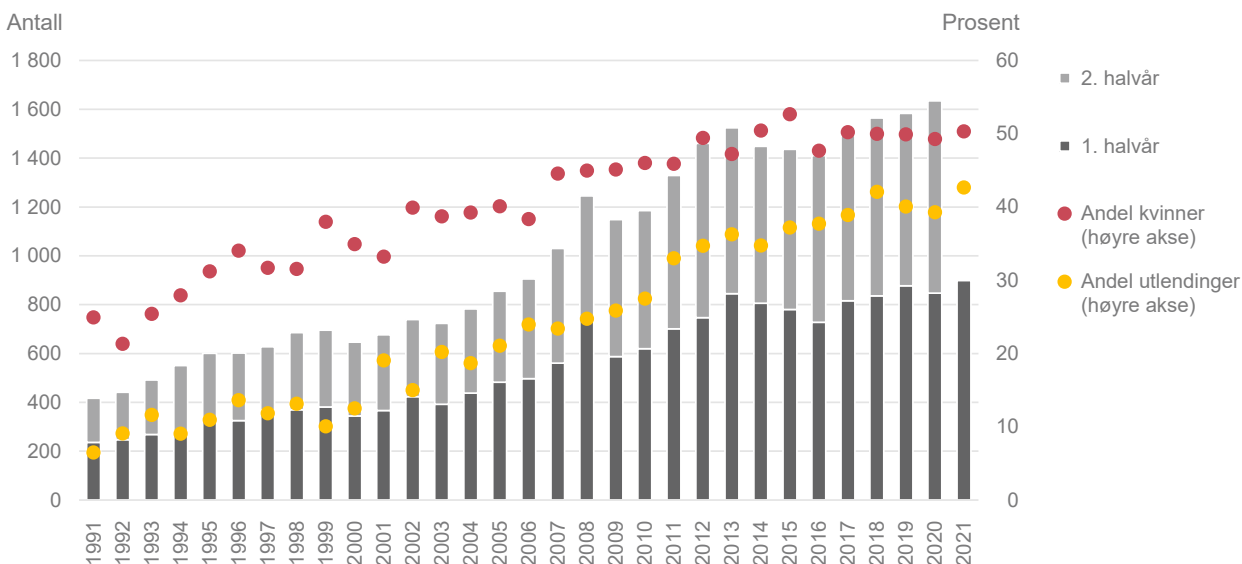
Nesten 900 nye doktorer våren 2021

Bo Sarpebakken og Frøydis Sæbø Steine

I første halvår 2021 ble det avlagt 898 doktorgrader ved norske læresteder. Det er 51 flere enn samme periode året før, eller en 6 prosent økning. Det ble satt nye årsrekorder i antall doktorgrader, både i 2018, 2019 og sist i 2020 med 1 634 nye doktorander. Doktorgradstallene for første halvår 2021 tyder på at økningen fortsetter, også i år.

Jevn kjønnsbalanse blant doktorene

Like mange kvinner som menn disputerer ved norske læresteder. Figur 1 viser at kvinner har utgjort en økende andel av de nye doktorene gjennom hele 1990- og 2000-tallet, og siden 2012 har kjønnsbalansen vært svært jevn. Tallene for første halvår 2021 er intet unntak, 50 prosent av disputasene ble holdt av kvinner.

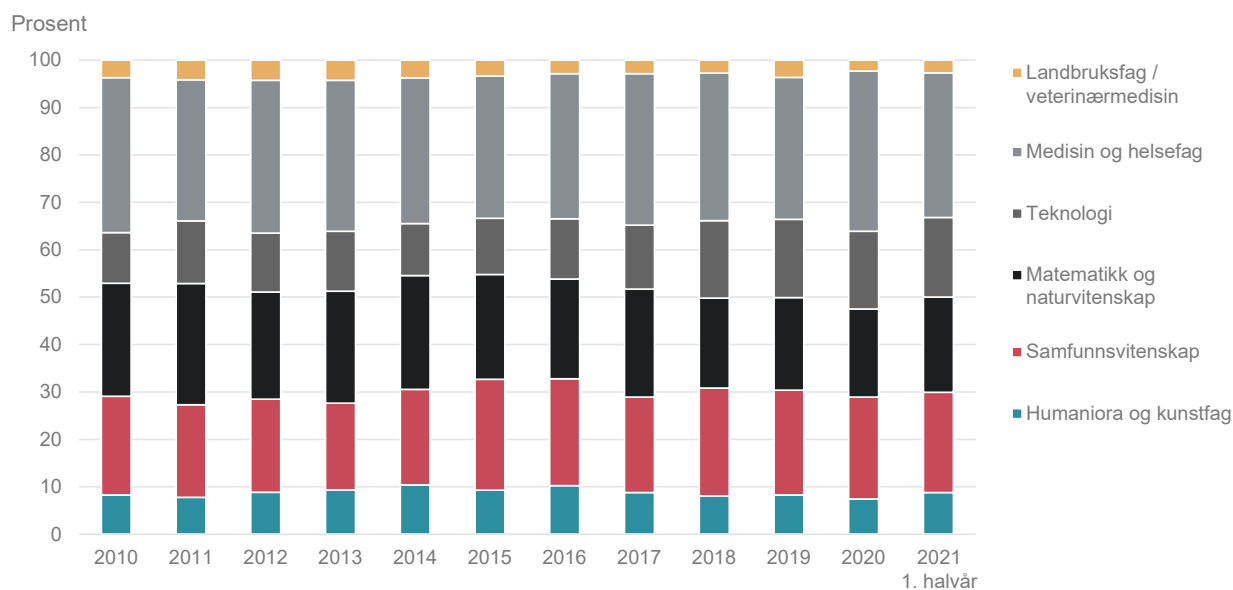
Figur 1 Antall doktorgrader, og prosentandel avlagt av kvinner og utenlandske statsborgere. 1991–1. halvår 2021. Kilde: Doktorgradsregisteret, NIFU

Mer enn to av fem doktorander med utenlandsk statsborgerskap

Blant de nye doktorene våren 2021, var 43 prosent utenlandske statsborgere. Andelen har økt i mange år, men siden rekordåret 2018 (42 prosent) har den vært stabil på omkring 40 prosent. Doktorgradstallene for første halvår 2021 indikerer at nivået forblir på omkring 40 prosent i år også, kanskje litt høyere.

Stabil fordeling mellom fagområdene

Medisin og helsefag er det klart største fagområdet, etterfulgt av samfunnsvitenskap, matematikk og naturvitenskap og teknologi. Figur 2 viser at fordelingen mellom fagområdene er relativt stabil over tid. Sammenlignet med fjoråret, viser doktorgradstallene for første halvår 2021 en noe lavere andel doktorander innen medisin og helsefag, samtidig som andelen innen matematikk og naturvitenskap og teknologi øker noe.

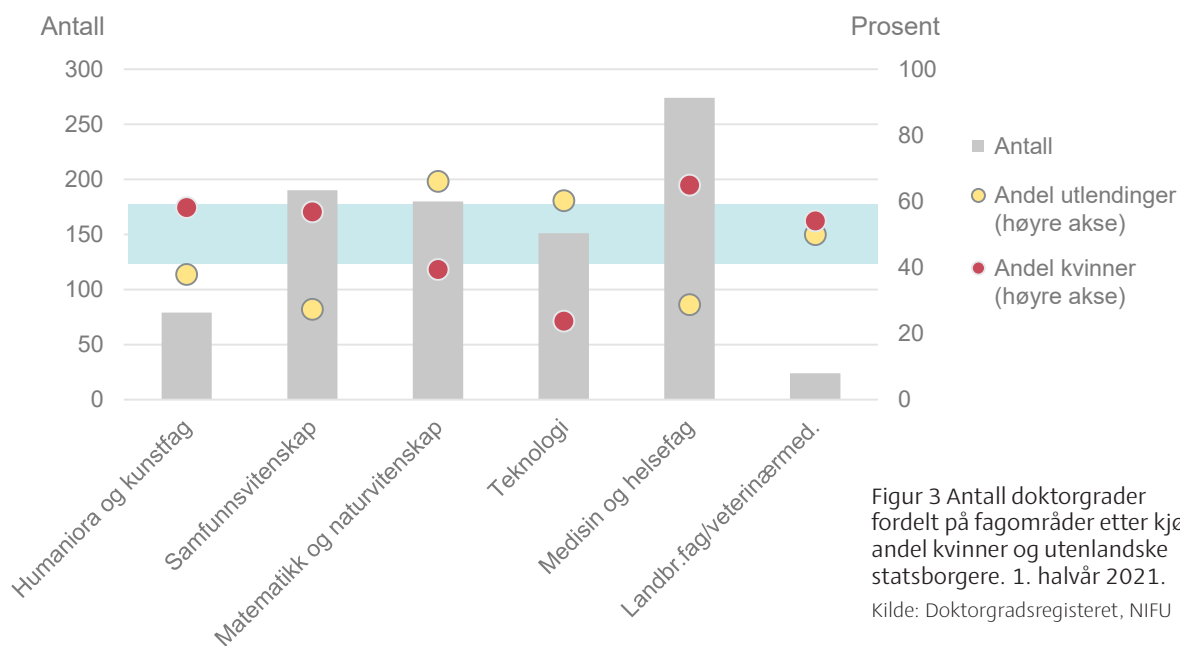

Figur 2 Doktorgrader fordelt på fagområder. 2010–1. halvår 2021.
Kilde: Doktorgradsregisteret, NIFU

Fortsatt skjev kjønnsfordeling innen flere fagområder

Figur 3 viser antall doktorgrader etter fagområde, i tillegg til andel kvinner og utenlandske statsborgere for første halvår 2021. Noen av fagområdene har en relativt jevn kjønnsfordeling blant doktorene mens andre har store ujevnheter, se det skraverte området i figur 3 som illustrerer en kjønnsfordeling mellom 40 og 60 prosent. Kjønnsbalansen innen landbruks- og fiskerifag og veterinærmedisin og samfunnsvitenskap var relativt jevn i første halvår 2021. Innen teknologi var kun 24 prosent av doktorene kvinner, mens

kvinnene utgjorde hele 65 prosent av de nye doktorene innen medisin og helsefag. Andelen utenlandske statsborgere varierer også mye mellom fagområdene. Innen matematikk og naturvitenskap og teknologi var andelen utenlandske statsborgere henholdsvis 66 og 60 prosent første halvår 2021. Innen samfunnsvitenskap var kun 27 prosent av doktorene utenlandske statsborgere, og 29 prosent innen medisin og helsefag.

Figur 3 Antall doktorgrader fordelt på fagområder etter kjønn, andel kvinner og utenlandske statsborgere. 1. halvår 2021.

Kilde: Doktorgradsregisteret, NIFU

Breddeuniversitetene dominerer

De store breddeuniversitetene står for de aller fleste doktorgradene, se tabell 1 som viser antall nye doktorer fordelt på lærested. Blant de som disputerte i første halvår 2021, avla 28 prosent sin doktorgrad ved Universitetet i Oslo, 26 prosent ved NTNU og 15 prosent ved Universitetet i Bergen. De siste årene har det blitt mulig å ta en doktorgrad ved enda flere læresteder her til lands. Høgskulen i Volda hadde for eksempel sin første disputas på eget doktorgradsprogram første halvår 2021. Ellers har flere læresteder hatt en betydelig økning i antall doktorander i første halvår 2021 sammenlignet med samme periode året før, og andre læresteder har opplevd noe nedgang. Det er naturlig at antallet vil variere noe fra år til år for hvert enkelt lærested.

Variasjon i gjennomføringstid mellom fagområder

For stipendiater er doktorgradsutdanningen normert til tre års fulltidsstudier, eventuelt fire år om stillingen også omfatter pliktarbeid. Mange bruker likevel lengre tid enn dette, blant annet grunnet permisjoner eller at doktorgraden gjennomføres uten tilsetning i stipendiatstilling.

Doktorandene bruker i gjennomsnitt 4,9 år fra de starter utdanningen til innlevering av avhandling (2013–2020). Gjennomføringstiden er noe ulik mellom fagområdene. Innen samfunnsvitenskap og

Tabell 1 Avlagte doktorgrader 2020, 1. halvår 2020 og 1. halvår 2021 etter lærested.

Institusjon	Hele 2020	1. halvår 2020	1. halvår 2021
Universitetet i Oslo	497	264	254
NTNU	406	202	235
Universitetet i Bergen	242	134	139
Universitetet i Tromsø	117	63	68
Universitetet i Stavanger	74	39	29
NMBU	66	30	42
Universitetet i Agder	51	27	27
OsloMet - storbyuniversitetet	31	14	23
Universitetet i Sørøst-Norge	29	18	17
Høgskolen i Innlandet	25	8	10
Nord universitet	18	7	13
Norges Handelshøyskole	13	11	5
Norges idrettshøgskole	11	6	5
VID vitenskapelige høgskole	10	3	6
Arkitektur- og designhøgskolen	7	3	6
Handelshøyskolen BI	7	4	6
Kunsthøgskolen i Oslo	7	5	1
Norges musikkhøgskole	7	2	2
Høgskolen i Molde	6	3	2
Høgskulen på Vestlandet	6	2	3
MF vitenskapelig høyskole	4	2	4
Høgskulen i Volda	-	-	1
Totalt	1 634	847	898

Kilde: Doktorgradsregisteret, NIFU

humaniora og kunstfag bruker doktorene lengst tid, henholdsvis 5,5 og 5,3 år, mens doktorandene innenfor teknologi er raskest, og bruker i snitt 4,5 år. Kvinner bruker i gjennomsnitt noe lengre tid enn menn, det gjelder innenfor alle fagområder.

Tall for første halvår 2021 viser ingen store endringer i gjennomføringstiden. Den største gruppen blant de som avla sin doktorgrad første halvår 2021 startet ph.d-utdanningen i 2015, 2016 eller 2017. Så langt er det ingen synlige tegn på at covid-19-pandemien har påvirket gjennomsnittlig gjennomføringstid.

Få norskspråklige doktorgradsavhandlingene

De aller fleste doktorgradsavhandlingene skrives på engelsk, og andelen norskspråklige avhandlingene blir stadig mindre. Ved inngangen av 1990- og 2000-tallet ble omkring 15 prosent av avhandlingene skrevet på norsk. Siden 2010 har andelen ligget under 10 prosent. Tall fra første halvår 2021 ligger på samme nivå som de siste par årene, 7 prosent av avhandlingene var skrevet på norsk.

De relativt få norskspråklige avhandlingene som skrives, er i all hovedsak innen samfunnsvitenskap eller humaniora og kunstfag. Blant de andre fagområdene er det ingen, eller kun et fåtall, avhandlingene på norsk hvert år.

NIFU

Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning

Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education

NIFU er et uavhengig samfunnsvitenskapelig forskningsinstitutt som tilbyr handlings- og beslutningsorientert forskning til offentlig og privat sektor. Forskningen omfatter hele det kunnskapspolitiske området – fra grunnopplæring, via høyere utdanning til forskning, innovasjon og kompetanseutvikling i arbeidslivet.

NIFU

PB 2815 Tøyen, NO-0608 Oslo
www.nifu.no | post@nifu.no